

SAYI : 53878609-101.07.04-E.4992
BAŞVURU NO : 2016/5006
KARAR TARİHİ : 22/05/2017

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN

:

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ

:

BAŞVURUYA KONU İDARE

:

Sağlık Bakanlığı (Re'sen)
Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu
(Re'sen) Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Etlik Zübeyde Hanım Kadın
Hastalıkları Eğitim ve Araştırma
Hastanesi

BAŞVURUNUN KONUSU

:

Başvuranlar yaptıkları mesleki beceri eğitiminin karşılığı olan ücretin hastane yönetimi tarafından ödenmesini talep etmektedirler.

BAŞVURU TARİHİ

:

22.11.2016

I. BAŞVURANLARIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuranlar özetle, Özel Ankara ... Anadolu Lisesi Hemşirelik Bölümünde öğrenci olduklarını, 2015-2016 ve 2016-2017 eğitim öğretim yılında mesleki beceri eğitimlerini Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yaptıklarını, hastane tarafından mesleki eğitim ücretlerinin yatırılmadığını, diğer kurumlarda mesleki beceri eğitimi yapan öğrencilerin durumları emsal alınarak ücretlerinin ödenmesini; söz konusu ödemelerin düzenli hale getirilmesini talep etmektedirler.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden alınan 07/03/2017 tarih ve 799-E.3 sayılı yazıda özetle "özel liselerde öğrenim gören öğrencilerin staj ücretlerinin nereden karşılanacağına dair ilgili mevzuatta hüküm yer almadığı" belirtilerek talep edilen evraklar gönderilmiştir. Ekli evrakın incelenmesinden;

2.1. Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Destek ve İdari Hizmetler Kurum Başkan Yardımcılığı'nın 8/12/2016 tarih ve E.99-4919 sayılı yazısında Staj Uygulama Sözleşmesinde yer alan, velilerce imzalı "yemek ve beceri eğitim ücreti talep etmiyorum" ifadesinin 3308 sayılı Kanununun 25 inci maddesi kapsamında uygun görülmediği, staj ücretlerinin yasal gereklilik olduğu bu ücretin "veli ya da öğrenci tarafından istenmemesi" halinde dahi ödenmesi gerektiği,

2.2. Ankara İli 2. Bölge Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği'nin 28/12/2016 tarihli ve E.17715 sayılı yazısında, üst paragraftaki yazıya atıfla, okul ile hastane arasındaki protokolde hastaneye herhangi bir mali mükellefiyet terettüp ettirilemeyeceğinin belirtildiği ifade edilerek görüşü sorulan Kamu Hastaneleri Kurum Başkanlığı'nın cevabında "ilgili eğitim kurumunun aldığı eğitim ücreti içerisinde uygulamalı eğitim bedelini de tahsil ettiği. bu nedenle, ilgili eğitim kurumu tarafından öğrencinin staj ücretinin sağlık birimine aylık olarak ödeneceği" görüşünün yer aldığı,

2.3. Buradan hareketle, hastanenin 09/02/2017 tarih ve 194 sayılı yazısında, talep edilen staj ücretinin ilgili eğitim kurumu tarafından hastaneye ödeme yapılması halinde başvurana ödeyebileceği sonucuna ulaştığı, anlaşılmıştır.

3. Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Ankara İli 2. Bölge Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği'nin 22/03/2017 tarih ve E.4647 sayılı cevabi yazısı ve eklerinde özetle okullarda, yükseköğretim kurumlarında ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasların 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile düzenlendiği, ayrıca özel mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin beceri eğitimleri için MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nde de hükümler bulunduğu, anılan son Yönetmelik uyarınca lise müdürlükleri ile hastane yönetimleri arasında imzalanan ve sağlık müdürlüklerince onaylanan protokollerin ekte sunulduğu belirtilmiştir. Ekli protokollerin incelenmesinden;

3.1. Örnek olarak verilen 12 hastanenin hiçbiri tarafından 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrencilere staj ücreti ödenmediği; ancak bir kısmı tarafından 2016-2017 eğitim yılında staj ücretlerinin ödenmeye başladığı,

3.2. Protokolün bir maddesinde "**Bu protokol hükümleri ... Hastanesine herhangi bir mali mükellefiyet terettüp ettirmez.**" hükmüne yer verildiği,

3.3. Ayrıca, öğrenci velisi, Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile okul yönetimi arasında imzalanan 2017 yılına yönelik staj sözleşmesinin 24 üncü, 2016 yılına ait sözleşmenin 17 nci maddesine "**yemek ve staj ücreti talep etmiyorum**" ifadesinin eklendiği görülmüştür.

4. MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün 24/03/2017 tarih ve E.3933038 sayılı yazısı ve eklerinin incelenmesinden özetle:

4.1. 3308 sayılı Kanun uyarınca işletmelerin meslek eğitimi gören öğrencilerin özel veya resmi okulda olup olmadığına bakmaksızın ücret ödemek zorunda oldukları,

4.2. MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği uyarınca işletmeler ile okul arasında yapılan protokollerin bağlayıcı olduğu ve protokolde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret hakkında bir madde yoksa öğrencilere 3308 sayılı Kanun hükmüne göre işletme tarafından ücret ödenmesi gerektiği,

4.3. Staj ücretlerinin hangi tarafça ödeneceği hususunda netlik olmamasından kaynaklı sorun yaşandığı belirtilerek, ücretlerin ödemesinin netleştirilerek yasal altyapısının oluşturulması, mesleki

eğitim için öğrenci kabul etmeyen işletmelere yaptırım gücü açısından cezai müeyyidelerin arttırılması, özel ve devlet okulu öğrencilerine mesleki ve teknik Anadolu liselerinde açılacak alanlara bölgesel istihdam analizlerine uygun olarak izin verilmesi önerilmiştir.

4.4. Anılan Genel Müdürlükten alınan 08/05/2017 tarih ve E.6500459 sayılı yazıda ayrıca okullar tarafından öğrencilerden alınan ücretin "eğitim ücreti" olduğu, bu ücretin içerisinde "beceri eğitimi (staj) ücreti" adı altında bir ücret alınmadığı ifade edilmiştir.

5. Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Destek ve İdari Hizmetler Kurum Başkan Yardımcılığının 28/03/2017 tarih ve E.1273 sayılı yazısında;

5.1. Devlet hastanesinde staj yapan “özel meslek lisesi” öğrencilerinin staj ücretleri alması hususunda 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci madde hükümlerinin uygulandığı,

5.2. Kuruma bağlı sağlık tesislerinde Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün (SHGM) 08/11/2015 tarih ve 770.E.475 sayılı yazılarında belirtilen “kamu, üniversite veya özel hastanelerde staj yapacak öğrenci sayısının toplamının, “hastanede çalışan aynı alanda/daldaki toplam sağlık personelinin 1/3 oranı yerine ½ oranının dikkate alınması” kararının uygulandığı,

5.3. Bahse konu yazıda “staj yapacak öğrencilerin dağıtımının kamu ve özel sağlık meslek lisesi ayrımı yapılmadan il sağlık müdürlüklerince koordine edilmesine” yer verilerek uygulama birliği sağlandığı,

5.4. Öğrencilere ödenecek ücretlerin 3308 sayılı Kanunun 25 inci maddesi uyarınca okul müdürlüğü ile işyeri arasında Bakanlıkça belirlenen esaslara göre düzenlenecek sözleşme ile tespit edildiği,

5.5. Sağlık tesisleri ile beceri eğitimi yaptıran üniversiteler ve özel sağlık meslek liseleri arasında yapılan protokoller ile yapılacak eğitime ilişkin usul ve esaslar ile mali hususların düzenlendiği, Kurumun Hukuk Müşavirliğinin 10/08/2015 tarih ve 12133 sayılı görüş yazısında, yapılan protokollerde **öğrencilere ödenecek tutarın ilgili okul idaresi tarafından hastane döner sermaye hesabına ödenmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı** hususunun belirtildiği,

5.6. SHGM’nin 10/10/2016 tarih ve 534 sayılı yazısı ile “MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği’nin 55 inci maddesi çerçevesinde öğrencilerden veya velilerinden staj ücreti adı altında hiçbir ücret alınmayacağı belirtildiği; **“mesleki beceri eğitimi yapan öğrencilerden veya velilerinden kesinlikle ücret alınmaması, yaz stajları hariç mesleki beceri eğitimi yapan tüm öğrencilere staj ücretlerinin ödenmesi ve öğrenci sayısının fazla olması sebebiyle staj yeri bulma hususunda yaşanan mağduriyetlerin ortadan kaldırılması ile ilgili olarak aile sağlığı merkezleri, toplum sağlığı merkezleri ile özel hastaneler de dahil olmak üzere tüm kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarına dengeli şekilde dağılım yapılarak ve gerekirse vardiyalı olarak öğrenim hedeflerine uygun bir biçimde öğrencilerin stajlarını yapmalarının sağlanması”** kararının Kuruma bağlı bütün sağlık tesislerine duyurulduğu,

5.7. Özel Anadolu sağlık meslek lisesi açacak girişimcilerin Sağlık Bakanlığı ile yapacakları protokole ilişkin düzenlenen SHGM’nin 14/08/2013 tarih ve 27936 sayılı yazısında “öncelikle, ildeki yükseköğretim kurumlarının ön lisans/lisans düzeyindeki okullarının staj ihtiyaçlarının karşılanması, **daha sonra kamuya ait sağlık meslek liselerinin staj ihtiyaçlarının karşılanması, daha sonra özel Anadolu sağlık meslek liselerinin staj ihtiyaçlarının değerlendirilmesi ve hastanelerde halen staj yapma kapasitesi var ise protokolün onaylanması”** kararının iletildiği,

- 5.8. Özel sağlık kuruluşlarına Kurum yaptırımının olmaması ve sağlıksız kontenjan dağılımının yoğun taleplerin karşılanmasına gayret gösteren sağlık tesislerini ödenek sıkıntısına soktuğu, bu sebeple staj ücretlerinin kurumların döner sermayesinden ödenmesi gerekirken sağlık tesislerinin genel bütçeden de ödenek talep edebildikleri,
- 5.9. Özel sağlık meslek liselerinin öğrencilerden “öğrenim ücreti” adı altında yıllık ücret aldığı, bu ücrete doğal olarak öğrencilerin staj sürelerinin de dahil olduğu, dolayısıyla **özel eğitim kurumlarının vermedikleri bir eğitimin karşılığında ücret tahsili yaptıkları, bu durumda özel sağlık meslek liselerinin öğrencilere öğrenim olarak taahhüt ettikleri eğitim karşılığında almış oldukları ücretin staja dair kısmının sağlık tesislerine ödenmesi gerektiği** yönünde hareket edildiği,
- 5.10. Özel okullar ile hastane yönetimleri arasında öğrenci kabulüne ilişkin Genel Sekreterliklerin herhangi bir takdir yetkisinin bulunmadığı, konu ile ilgili Kurumun Hukuk Müşavirliğinin 10/08/2015 tarih ve 12133 sayılı görüş yazısı (bkz. prg. 5.5) ve SHGM’nin 14/08/2013 tarih ve 27936 sayılı yazısı (bkz. prg 5.7) doğrultusunda hareket edildiği,
- 5.11. Öğrenci sayısını karşılayacak yeterli sağlık tesisinin olmaması, sağlık tesislerinin bütçelerinin %50’den fazlasını aşan ücret ödemek zorunda kalınması, kurumlar arası koordinasyonun (Maliye Bakanlığı, MEB ve Sağlık Bakanlığı) sağlanamamış olması, staj yapılacak tesislerin okul, Genel Sekreterlik ve il sağlık müdürlüğü tarafından oluşturulan komisyon tarafından planlanamaması sebebiyle sorunlar yaşandığı,
- 5.12. Sorunun çözümü için, sağlık tesislerine gelen mali yükün kaldırılabilmesi için Maliye Bakanlığı’ndan ek bütçe istenmesi; sağlık meslek lisesi açmak üzere MEB’e müracaat edenlere Kurumun görüşü alınmaksızın açma izni verilmemesi, kendi bünyesinde araştırma ve uygulama hastanesi bulunan üniversitelerden zorunlu haller dışında öğrenci kabul edilmemesi hususlarının önerilebileceği bildirilmiş; atıfta bulunulan yazıların örnekleri gönderilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

A. İlgili Mevzuat

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının;

6.1. “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42 nci maddesinin birinci fıkrası “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.” aynı maddenin altıncı fıkrası “Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.”

6.2. “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.” hükümleri yer almaktadır.

7. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükmü yer almaktadır.

8. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun;

8.1. Anılan Kanunun “Planlılık” başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrası “Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insangücü istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.”

8.2. İkinci Bölümündeki “C) Ortaöğretim” başlığı altında yer alan 28 inci maddesinde “Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, ..., Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.”

9. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun;

9.1. “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde “İşletmelerde Mesleki Eğitim” “mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme veya kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yaptıkları eğitim uygulamaları”; **(I) bendinde “İşletme”** “mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve işyeri” olarak tanımlanmıştır;

9.2. “İşletmelerde Meslek Eğitimi” başlıklı 18 inci maddesinin birinci fıkrasında “On ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi, mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumu öğrencilerine staj ve tamamlayıcı eğitim yaptırır...”

9.3. “Ücret ve Sosyal Güvenlik” başlıklı 25 inci maddesinin birinci fıkrasında “Aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere işletmeler tarafından ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar, düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde otuzundan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde onbeşinden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde otuzundan aşağı ücret ödenemez. Bu amaçla kamu kurum ve kuruluşları gerekli tedbirleri alır...” hükümleri yer almaktadır.

10. 08/02/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun “Kurum açma izni” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında “Bir kurumda öğretime başlayabilmek için kurum açma izni alınması zorunludur. İzin başvuruları ilgili millî eğitim müdürlüğüne yapılır. Valilikçe yapılan inceleme sonucunda açılması uygun görülen okullar dışındaki kurumlara kurum açma izni verilir. Valilikçe açılması uygun görülen okullara ilişkin başvurular ise kurum açma izni verilmek üzere Bakanlığa gönderilir.” ve **üçüncü fıkrasında** “Kurum açma izni alınmadıkça, kuruma öğrenci kaydı yapılamaz.” hükümlerini amirdir.

11. 07.09.2013 tarihli ve 28758 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin “İşletmelerde Mesleki Eğitim” başlıklı 121 inci maddesinin birinci fıkrasında “Mesleki Eğitim Kurulunca 3308 sayılı Kanun kapsamına alınan meslek alan/dallarında öğrenim gören öğrencilerin 12 nci sınıfta işletmelerde mesleki eğitim görmeleri esastır.” denmektedir. Anılan Yönetmeliğin **“Mesleki ve Teknik Eğitimde Süreklilik” başlıklı 134 üncü maddesinde,** işletmelerdeki mesleki eğitimin ders yılı başında başlayıp ders yılı

sonunda biteceği ve haftada üç gün işletmede beceri eğitimi, iki gün okulda veya işletmenin eğitim biriminde teorik eğitim yapılmasının esas olduğu ifade edilmektedir.

12. 20/03/2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinin “Kurum açma” başlıklı 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında “kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatının verilebilmesi için istenen belgeler” sayılmış olup; **anılan fıkranın (i) bendinde** “(Değişik:RG-5/7/2014-29051) Mesleki ve teknik Anadolu lisesi sağlık hizmetleri alanı açacakların, öğrencilerinin beceri eğitimi/staj çalışması/yaz uygulamalarını yapabilecekleri; okulla aynı il sınırları içerisinde, okula kara yolu ile uzaklığı 30 km’yi geçmeyen, en az 50 yatak kapasiteli ve okulun alan ve dallarına esas teşkil eden meslek gruplarına göre görevli sağlık personeli sayılarının da belirtildiği hastane/hastanelerle yapacakları, en az 10 yıl süreli ve il sağlık müdürlüğünce onaylı protokol.” hükmü yer almaktadır.

12.1.Anılan Yönetmeliğin “Öğrenci veya kursiyer kayıt ve nakil işlemleri” başlıklı 51 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde “(Değişik:RG-5/7/2014-29051) Mesleki ve teknik Anadolu liselerinin sağlık hizmetleri alanında her sınıf düzeyindeki öğrenci sayısı, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendinde belirtilen protokolda yer alan hastanede görevli meslek gruplarına göre sağlık personeli sayılarının yarısını geçemez...” hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

13. Kamu Denetçisi tarafından temel eğitimin ilke ve amaçları doğrultusunda, eğitim ve istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle hayata ve iş alanlarına hazırlanmak isteyen öğrenciler için ilgili mevzuatına uygun olarak açılan özel mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin eğitimlerini tamamlayabilmeleri amacıyla mesleki beceri eğitimlerini yapmalarının zorunlu olduğu, 3308 sayılı Kanun gereği yapılan mesleki beceri eğitimleri karşılığında özel lise - devlet lisesi ayrımı yapılmaksızın öğrencilere ücret ödemesi yapılması gerektiği tespit edilerek ilgili kurumlara tavsiyede bulunulmasına ilişkin öneri Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

14. Başvuranlar Özel Ankara İbn-i Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Hemşirelik Bölümünde öğrenci olduklarını, mesleki beceri eğitimlerini Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yaptıklarını; ancak ücretlerini alamadıklarını ifadeyle, mesleki beceri eğitim ücretlerinin ödenmesini ve söz konusu ödemelerin düzenli hale getirilmesini talep etmektedirler.

15. Anayasamızın 42 nci maddesinde kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağı açıkça belirtilmiş, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu uyarınca, öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanarak, kişilerin hayata hazırlanması ve bir meslek sahibi olabilmeleri amacıyla gerekli eğitim ve öğretim hizmetlerinin planlanarak yürütülmesi gerektiği kural altına alınmıştır.

16. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin planlaması yapılırken ulusal kalkınma hedeflerine uygun politika ve stratejiler belirlenmesi; bu kapsamda gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlama yapılması gerekmektedir.

17. Bu amaçla kurulan mesleki ve teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrencilere, iş ortamını tanımaları, mesleki bilgi, beceri ve görgülerini arttırmaları amacıyla öğrenimleri içerisinde işletmelerde mesleki eğitim verilmektedir.
18. 3308 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinden işletmede mesleki eğitimin "beceri eğitimi" ve "teorik eğitim" olarak iki bölümden oluştuğu anlaşılmaktadır. Kanunun ilgili maddelerinde beceri eğitiminin işletmelerde, teorik eğitimin ise mesleki ve teknik eğitim ve okul ve kurumlarında veya işletmelerin eğitim birimlerinde yapılacağı belirtilmektedir. Ayrıca çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitimin haftada on iki saatten az olamayacağı, yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabileceği ve teorik eğitim günlerinde öğrencilerin ücretli izinli sayılacağı belirtilmektedir.
19. MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği uyarınca işletmelerdeki mesleki eğitimin ders yılı başında başlayıp ders yılı sonunda biteceği ve haftada üç gün işletmede beceri eğitimi yapılacağı görülmektedir. Buna göre, öğrencilerin yaptıkları beceri eğitimleri Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri Meslek Programı meslek alanlarının çerçeve öğretim programlarında "işletmelerde beceri eğitimi / mesleki eğitim" adıyla haftalık 24 saatlik ders olarak yer almakta ve başarılması zorunlu dersler arasında bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, hemşirelik bölümünde okuyan başvuranların liseden mezun olabilmeleri için işletmelerde mesleki eğitim almaları ve bu eğitimi başarıyla tamamlamaları zorunluluk arz etmektedir.
20. Hastaneler ve diğer sağlık kuruluşları tarafından anılan öğrencilere “mesleki eğitim” verilirken; öğrencinin bu alanda verilen bilgiyi hayata geçirebilmesi, bilgisini pekiştirmesi amacıyla uygulama yapması da sağlanmakta, zaman içinde pratik beceri ve tecrübe kazanan öğrenciler uygulamada sağlık kurumunun iş yüküne ortak olmaktadır. Verilen eğitim sonucunda öğrencinin işgücüne katılmasıyla eğitimde de amaca ulaşılmaktadır.
21. Nitekim; 3308 sayılı Kanunda değişiklik yapan 6764 sayılı Kanunun gerekçesinde “*stajın öğrencilere okulda kazandıkları mesleki yeterlilikleri işletmede doğrudan üretim faaliyetlerine katılarak kullanma ve üretime katkı sağlama imkanı verdiği, bu durumda öğrencinin staj için aldığı ücretin karşılıksız olmadığına değerlendirildiği, öğrenciye ücret ödemesinin öğrencinin aldığı eğitim ve staja önem vermesine katkı sağlayacağı*” belirtilmiştir. Her ne kadar bu açıklamada sadece “staj” ifade edilmiş olsa da, bunun özü itibarıyla "mesleki eğitim" için de geçerli olduğu; her türlü “uygulamalı eğitim” alanını kapsadığı açıktır.
22. Yapılan mesleki beceri eğitiminin yasal dayanağını oluşturan 3308 sayılı Kanun uyarınca “işletme” “mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve işyeri” olarak tanımlanmakta olup; Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasından, mesleki eğitim görenlere devlet lisesi veya özel lise ayrımı yapılmaksızın **işletmelerce ücret ödenmesi gerektiği** anlaşılmaktadır. Her ne kadar öğrencinin velisi, okul yönetimi ve hastane yönetimi arasında imzalanan “MEB İşletmelerde Mesleki Eğitim Sözleşmesine” “yemek ve staj ücreti talep edilmediğine dair” ifade konulmuş olsa da; Kanunda yer alan amir hüküm uyarınca bunun sağlık işletmelerini mesleki eğitim ücreti ödemekten muaf kılmayacağı, sağlık işletmeleri ve okullar arasında yapılan protokoller kapsamında işletmelerce ücret ödemesi yapılması gerektiği açıktır. Bu çerçevede, başvuranların meslek eğitimlerini yaptıkları sağlık işletmesi olan Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından öğrencilere yaptıkları mesleki eğitimin karşılığı olan ücretin verilmemesi yönündeki idari işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı; anılan Hastane tarafından söz konusu öğrencilere mesleki beceri eğitim ücreti ödenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

23. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; sağlık eğitimi alanındaki öğrencilerin okulda aldıkları teorik eğitimin sağlık işletmelerinde yapılacak beceri eğitimi ile pekiştirilerek geliştirilmesi, öğrencilerin iş yeri deneyimi kazanabilmeleri ve sektörün ihtiyacı olan nitelikli elemanların yetiştirilebilmesi amacıyla ve ilgili mevzuat uyarınca özel mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin işletmelerde mesleki eğitimlerini yapmalarının zorunlu olduğu, 3308 sayılı Kanun gereği yapılan mesleki eğitim karşılığında özel lise - devlet lisesi ayrımı yapılmaksızın öğrencilere ücret ödenmesi gerektiği; bu kapsamda sağlık işletmelerince sözkonusu öğrencilere ücret ödenmemesinin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu, ücret ödenmemesinin “mülkiyet hakkının korunması” ve “kanun önünde eşitlik” ilkeleriyle de uyarlı olmadığı tespit edilmiş olup; başvuruların ve ücreti ödenmeyen başvurular emsalindeki tüm öğrencilerin yaptıkları mesleki beceri eğitiminin karşılığı olarak hak ettikleri ücretin hesaplanarak en kısa sürede ödenmesi için Sağlık Bilimleri Üniversitesi Etlık Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine ve bu konuda tüm sağlık işletmelerine yönlendirme yapılarak gerekli tedbirlerin alınması hususunda Sağlık Bakanlığı’na ve Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu’na tavsiyede bulunulması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

24. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilen ilkeler doğrultusunda; Etlık Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinin başvuranla ilgili işlemlerinde “kanunlara uygunluk”, “hesap verilebilirlik”, “şeffaflık”, “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” **ilkelerine uyulmadığı** tespit edildiğinden, İdarenin bahse konu ilkelere uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

25. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup, Ankara İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Başvuruların ve ücreti ödenmeyen başvurular emsalindeki tüm öğrencilerin yaptıkları mesleki eğitimin karşılığı olarak hak ettikleri ücretin hesaplanarak en kısa sürede ödenmesi hususunda **SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ ETLİK ZÜBEYDE HANIM KADIN HASTALIKLARI EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ’NE,**

3308 sayılı Kanun kapsamında işletmelerde mesleki beceri eğitimi yapan özel ve devlet lisesi öğrencilerinin ücretlerini alabilmeleri için tüm sağlık işletmelerine yönlendirme yapılarak, gerekli tedbirlerin alınması hususunda **SAĞLIK BAKANLIĞI’NA VE TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU’NA TAVSİYEDE BULUNULMASINA;**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi Etlık Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesince bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın BAŞVURANA, SAĞLIK BAKANLIĞI'NA ve TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU'NA tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi